THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3961

Subscription Rates -- $5.00 Per Year

Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario January 22nd. 1913

קריעג אהן א קריעגס ערקלעהרונג

דעם אמת וועגען דעם, וואס עס קומט יעצט פאר אין רוסלאנד, איז שווער צו דערגעהן. אייך די אלע גייעסען אין באריכטען, וועלכע קומען יעצט אן פון רוסלאנד, איז זיך גאנץ שווער סימך צו זיין. עס איז זיך אייך ניט שווער צו דערמאהנען, אז איידער אדמיראל קאלטשאק האט געהאט זיין באריהמטע מפלה, זענען אייך עהנליכע באריכטען געקומען, אין איסגעלאזען האבען זיך די אלע זיעגען געגען דער באלשעוויסטישער ארמיי מיט א גרויסער מפלה פאר קאלטשאק'ן אין זיינע טרופען, אין עס איז דארום גאנץ מעגליך, אז אייך יעצט ווידערהאלט זיך דיזעלבע געשיכטע. וויפעל מאל האט מען דען שוין ניט גענומען אין די לעצטע עטליכע טעג פעטראגראד, מען האט דאך שוין אפילו געפאנגען טראצקין, אין וועגען לענינ'ען האט מען דאך איך גע־וואוסט צו דערצעהלען שוידערליכע נייעס, וועלכע איז אזש אנגעקומען פון האנאלולו.

די וואס געהמען דארום אן אלע נייעסען אין מיטטיילונגען, וועלכע קומען אן וועגען רוסלאנד, אביסעל סקעפטיש. זענען גאנץ בערעכטיגט דערצו, איין זאך איז אבער זיכער, דאס איז דער רוסלשרייבער דער סקאנדאל, וועלכער וועט יעצט באגאנגען געגען דער באלשעוויסטישער רוסלאנד, אין צוזאמענהאנג מיט גענעראל יודענ'טש אטאקע.

אין דער מאדערנער געשיכטע האט דערווייל נאך ניט פאסירט א פאל, כמו זאל אטאקירען א לאנד, געגען וועמען מען האט ניט ער־קלערט קיין קריעג.

כל זמן די אלייאירטע טרופען זענען געווען טעטיג אין סיביר, האט מען נאך געקענט איספשט'לען, אז זיי טרען ניט מעהר, ווי זיי היטען אפ די גרויסע מאסען סחורות, וועלכע זיינען אריינגעשיקט גע־וואָרען קיין סיביר, אין וועלכע־מען היט אפ, אז זיי זאלען ניט אריינ־פאלען אין די הענט פון די באלשעוויקעס, אבער מיט וואס קען מען פארענטפערען דאס, וואס צוגלייך מיט יודענ'טש אטאקעס אויף פעטראגראד, באמבארדירט אויך די אלייאירטע פלאטע דעם קראנ־שטאדטער האפען.

באמבארדירען א האפען אין א צווייטע לאנד, קען מען נאר מען מען ערקלערהרט קריעג, דערווייל אבער, האט נאך קיינע פון די אליי־אירטע ניט ערקלערהרט קיין קריעג געגען דער באלשעוויסטישער רוסלאנד, אבוואהל מען סימפאטיזירט אזוי פיעל מיט'ן קאלטשאקיזם.

אין דאך באמבארדירען אליאירטע קריעגס שיפען קראנשטאדט אהן א שים קריעגס ערקלעהרונג.

אשר איז דאס אויך א טייל פון דער נייער "דעמאקראטיע" מיט וועלכער מען האט דער וועלט באגליקט, א דעמאקראטיע, וועלכע ער־לויבט צו פיהרען קריעג מיט א לאנד, געגען וועמען קיין קריעג ווערט ניט ערקלערהרט. א דעמאקראטיע וועלכע העלפט די פארשטעהער פון דעם געפאלענעם רוסישען צארעזיס.

גאנץ וועניג פארלעסליכע נייעס קומט יעצט אן פון רוסלאנד, און די וועניג פארלעסליכע נייעס וואס קומט צייגט, וואס מען דענקט דארטען באמת. צווישען די וועניגע פארטרויענסווערטע צייטונגען קארעספאנ־דענטען, האט זיך ארויסגעצייגט צו זיין, דער קארעספאנדענט פון דער נייי יארקער "גלאב", אייזיק דאן לעווין.

און אט וואס דיעזער קארעספאנדענט האט שבת מיטגעטיילט פון ריגע, וואו ער געפינט זיך יעצט:

"די צישטענדע אין רוסלאנד אונטערן סאוועט זיינען ערנסטע אבער ניט קריטיש. די סאוועט רעגירונג איז יעצט שטארקער אין זאטעל ווי פריהער, און איבט איס אן אונבעשרענקטע דיק־טאטארישע מאכט. זי וועט ניט קאפיטולירען, אבוואהל מען גלויבט אין די ווסטערן לענדער אז פעטראגראד האלט ביים פאלען.

ווען גענעראל יודענ'טש זאל זאגאר געלינגען צו פערכאפען פעטראגראד — וואס שיינט אונמעגליך — וועלען די באלשעוויי־קעס די שטאדט פון איהם שטריק צוגעהמען. אויב מאסקווא זאל פאלען ווערט עס זיין נאך דעם ווי הונדערטע טויזענדער רוסען וועלען איומקלעמען דאס. אויך דאן וועט די סאוועט רעגירונג זיך ניט אונטערגעבען, נור זי וועט קעמפען פאר יעדען אינטש באדען פון די באלשעוויקעס, דען דעניקין און יודענ'טש זיינען דעאקציאנערען און קעמפען אים צוריק צושטעלען דעם צארעזיס.

יעצט איז די מאיאריטעט פון רוסישען פאלק געגען קאמו־ניסטישען קאנטראל פון דער סאוועט רעגירונג, אבער זיי זיינען נאך מעהר פיינדליכער צו גענעראל דעניקין, צו די מאנארכיע און צו די פריהערן. די רוסען וועלען בעסער וועלען האבען א סאוועט רעגירונג איידער א צאר. גענעראל דעניקין און די עליים זיינען די בעסטע אונטערשטיצער פון די באלשעוויקעס, אין אירגענד וועלכען פלאץ, וואו דעניקין דרינגען נור אריין, שאפען זיי דארטען פיעל מעהר באלשעוויזם דורך זייערע מעשים תעתועים און ריצחות. וועגן גענעראל דעניקינען זאל זאגאר געלינגען צו פער־ניכטען די רויטע ארמיי, וועט דער באלשעוויזם זיכער צוריק קומען. ווען מען זאל אבער רוסלאנד לאזען צוהה, וועט זי אליין אוועק שטעלען אין דער רעגירונג מעקיגערע עלעמענטען פון די קאמו־ניסטען.

די רוסישע מאסען שרייען בקול רם מען זאל זיי לאזען צוהה, אבער קיינער הערט זיי ניט. ביים לעזען די רוסישע פראגע, האט די וועלט פארגעסען דעם רוסישען פאלק. זיינע ליידען זיינען אונ־בעשרייבליך. פראנקרייך זוכט איהר פונט פלייש. די חובות וואס די צארס האבען געמאכט, לענין וויל שאפען א סאציאלען גן עדן אויף דער וועלט. צווישען דיעזע ביידע שטרעמונגען פאר־לירט א גרויסע לאנד איהר בלוט און כחות.

עס איז ניטא קיין שפייז אין פעטראגראד. מאסקווא האט ניט קיין קוילען. עפ'דעמעס פאנגען אן צו הערשען איבעראל, און דאס איז אין דער צייט ווען אמעריקאנער ברויט ווערט געשיקט אין מאסען נאך העלסינגפארס, רעוועל, רינא און ליבאו, וואס זיינען די רוסישע פרויען און קינדער שולדיג דער צווילינ'זירטער וועלט אז זיי זאלען אזוי שלעכט באהאנדעלט ווערען?

די שטימע וועלכע קומט פון רוסלאנד ווערט פארעפענטליכט אין א צייטונג וואס איז גאנץ ווייט פון צו סימפאטיזירען מיט'ן באלשעוויזם און דיעזע שטימע רופט, אז מען זאל רוסלאנד צוהה לאזען, און דאן פיהרט מען געגען איהר קריעג. אפילו אהן א קריעגס ערקלעהרונג.

די גזרה אויף אידען אין עסטרייך

(קארעספאנדענץ פון אונזער אייראפעאישען מיטארבייטער) ש. פאן

אן ערך פון פיער יאהר האט דאס דאס אנ־טיסעמיטישע וויען ניט אויפגעהערט אנ־צופיהרען דאס טיפלישע שפיעל געגען די פון דער מלחמה הייטלאזגעבליבענע און פאראריטמטע אידישע פליכטלינגע, וועלכע האבען נאך דאס פארלידען זייער האב און גוטס געפונען אין דער הויפט־שטאדט פון עסטרייך א שטיקעל מקום מקלט, כדי אויסצורוהען די צובראכענע בייגער.

פיער יאהר כסדר האט די אנטיסע־מיטישע פרעסע ניט אויפהערט צו העצען געגען די היימלאזע אידישע פליכטלינגע און אלץ גייעסען אין באריכטען, וועלכע זיינען גאנץ שווער סימך צו זיין. עס איז זיך אייך ניט שווער צו דערמאהנען, אז איידער אדמיראל קאלטשאק האט געהאט זיין באריהמטע מפלה, זענען אייך עהנליכע באריכטען געקומען, אין איסגעלאזען האבען זיך די אלע זיעגען געגען דער באלשע־וויסטישער ארמיי מיט א גרויסער מפלה פאר קאלטשאק'ן אין זיינע טרופען, אין עס איז דארום גאנץ מעגליך, אז אייך יעצט ווידערהאלט זיך דיזעלבע געשיכטע. וויפעל מאל האט מען דען שוין ניט גענומען אין די לעצטע עטליכע טעג פעטראגראד, מען האט דאך שוין אפילו געפאנגען טראצקין, אין וועגען לענינ'ען האט מען דאך איך גע־וואוסט צו דערצעהלען שוידערליכע נייעס, וועלכע איז אזש אנגעקומען פון האנאלולו.

די וואס געהמען דארום אן אלע נייעסען אין מיטטיילונגען, וועלכע קומען אן וועגען רוסלאנד, אביסעל סקעפטיש. זענען גאנץ בערעכטיגט דערצו, איין זאך איז אבער זיכער, דאס איז דער רוסלשרייבער דער סקאנדאל, וועלכער וועט יעצט באגאנגען געגען דער באלשעוויסטישער רוסלאנד, אין צוזאמענהאנג מיט גענעראל יודענ'טש'ס אטאקע.

אין דער מאדערנער געשיכטע האט דערווייל נאך ניט פאסירט א פאל, כמו זאל אטאקירען א לאנד, געגען וועמען מען האט ניט ער־קלערט קיין קריעג.

כל זמן די אלייאירטע טרופען זענען געווען טעטיג אין סיביר, האט מען נאך געקענט איספשט'לען, אז זיי טרען ניט מעהר, ווי זיי היטען אפ די גרויסע מאסען סחורות, וועלכע זיינען אריינגעשיקט גע־וואָרען קיין סיביר, אין וועלכע־מען היט אפ, אז זיי זאלען ניט אריינ־פאלען אין די הענט פון די באלשעוויקעס, אבער מיט וואס קען מען פארענטפערען דאס, וואס צוגלייך מיט יודענ'טש'ס אטאקעס אויף פעטראגראד, באמבארדירט אויך די אלייאירטע פלאטע דעם קראנ־שטאדטער האפען.

באמבארדירען א האפען אין א צווייטע לאנד, קען מען נאר מען מען ערקלערהרט קריעג, דערווייל אבער, האט נאך קיינע פון די אליי־אירטע ניט ערקלערהרט קיין קריעג געגען דער באלשעוויסטישער רוסלאנד, אבוואהל מען סימפאטיזירט אזוי פיעל מיט'ן קאלטשאקיזם.

אין דאך באמבארדירען אליאירטע קריעגס שיפען קראנשטאדט אהן א שים קריעגס ערקלעהרונג.

אשר איז דאס אויך א טייל פון דער נייער "דעמאקראטיע" מיט וועלכער מען האט דער וועלט באגליקט, א דעמאקראטיע, וועלכע ער־לויבט צו פיהרען קריעג מיט א לאנד, געגען וועמען קיין קריעג ווערט ניט ערקלערהרט. א דעמאקראטיע וועלכע העלפט די פארשטעהער פון דעם געפאלענעם רוסישען צארעזיס.

גאנץ וועניג פארלעסליכע נייעס קומט יעצט אן פון רוסלאנד, און די וועניג פארלעסליכע נייעס וואס קומט צייגט, וואס מען דענקט דארטען באמת. צווישען די וועניגע פארטרויענסווערטע צייטונגען קארעספאנ־דענטען, האט זיך ארויסגעצייגט צו זיין, דער קארעספאנדענט פון דער נייי יארקער "גלאב", אייזיק דאן לעווין.

און אט וואס דיעזער קארעספאנדענט האט שבת מיטגעטיילט פון ריגע, וואו ער געפינט זיך יעצט:

"די צישטענדע אין רוסלאנד אונטערן סאוועט זיינען ערנסטע אבער ניט קריטיש. די סאוועט רעגירונג איז יעצט שטארקער אין זאטעל ווי פריהער, און איבט איס אן אונבעשרענקטע דיק־טאטארישע מאכט. זי וועט ניט קאפיטולירען, אבוואהל מען גלויבט אין די ווסטערן לענדער אז פעטראגראד האלט ביים פאלען.

ווען גענעראל יודענ'טש זאל זאגאר געלינגען צו פערכאפען פעטראגראד — וואס שיינט אונמעגליך — וועלען די באלשעוויי־קעס די שטאדט פון איהם שטריק צוגעהמען. אויב מאסקווא זאל פאלען ווערט עס זיין נאך דעם ווי הונדערטע טויזענדער רוסען וועלען איומקלעמען דאס. אויך דאן וועט די סאוועט רעגירונג זיך ניט אונטערגעבען, נור זי וועט קעמפען פאר יעדען אינטש באדען